

6. Скібіцький О. М., Липчанський В. О. Дистанційна освіта фахівців туристичного і готельно-ресторанного бізнесу. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 5(38). С. 246-262.
7. Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття : матеріали ІІ м/н наук.-практ. конф. (15-16.03.2018, м. Суми). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. 284 с.

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ А. МАКАРЕНКА У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА»

*Лебедик Л. В.
Полтава, Україна*

Інноваційність ідей Антона Макаренка для сучасної педагогіки ХХІ століття підтверджують чисельні вітчизняні дослідження (О. Дубасенюк [1], В. Стрельников [7, с. 163-165; 8, с. 128-136; 9, с. 300-305]), М. Ярмаченко [10] та ін.). У попередніх публікаціях ми розглядали можливості використання педагогічної спадщини педагога у змісті підготовки магістрів педагогічних спеціальностей [3, с. 184-189; 4, с. 35-45; 5, с. 199-208], розвитку лідерства в колективі за системою Антона Макаренка [2, с. 198-199; 6, с. 112-113 та ін.].

Проектуючи зміст освітньої програми «Позашкільна освіта» слід основним у підготовці магістрів із позашкільної освіти вважати те, що система Антона Макаренка є досить ефективною з точки зору їхньої виховної діяльності у позашкільній освіті. Основною ідеєю великого педагога було виховання якостей особистості, таких, як воля, мужність, цілеспрямованість, які не можна виховати без спеціальних вправ у колективі [4, с. 38].

У змістові підготовки магістрів освітньої програми «Позашкільна освіта» виховна система Антона Макаренка має зайняти гідне місце, у ній чітко обґрунтована гуманістична концепція виховного значення колективу. Педагогічні принципи Антона Макаренка – принцип гласності, принцип паралельної дії, відносин відповідальної залежності, системи перспективних ліній та інші спрямовуються на те, щоб викликати у дитини кращі якості, забезпечити їй радісне самопочуття, захищеність, впевненість у власних силах, сформулювати постійну потребу розвитку і руху вперед [4, с. 38-39].

Магістри освітньої програми «Позашкільна освіта» мають навчитися використовувати принципи виховання Антона Макаренка: а) повага і вимогливість; б) правдивість і відвертість; в) принциповість; г) піклування і увага, знання; д) вправи; е) загартування; є) праця; ж) колектив; з) сім'я; перше дитинство, кількість любові і міра суворості; к) дитяча радість, гра; л) покарання і нагорода [4, с. 39]. Виховання у системі А. Макаренка принципово відрізнялося від «буржуазного», індивідуального, орієнтованого на пристосування до боротьби за існування, виховувалася людина-колективіст, у якої немає протиставлення особистих і колективних інтересів [10, с. 91].

Магістри освітньої програми «Позашкільна освіта» мають оволодіти педагогічною майстерністю, яка є втіленням «дійсного знання виховного процесу» [4, с. 40].

Отже, під час проектування підготовки магістрів позашкільної освіти на основі педагогічної спадщини Антона Макаренка важливо враховувати процеси розвитку професійних, комунікаційних, інтелектуальних, рефлексивних здібностей магістрантів для закладів позашкільної освіти, які мають самостійно вирішувати конкретні професійні ситуації з позашкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Інноваційність ідей А. С. Макаренка в педагогіці ХХІ століття / за ред. О. А. Дубасенюк: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 304 с.
2. Лебедик Л. В. А. С. Макаренко про виховання лідерства в колективі / Л. В. Лебедик // Спадщина А.С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 12–14 березня 2008 р.) / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава: Астроя, 2008. – 403 с. – С. 198–199.
3. Лебедик Л. В. Використання педагогічної спадщини А. С. Макаренка у проектуванні змісту підготовки магістрів педагогіки вищої школи / Л. В. Лебедик // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – Вип. 12. – 400 с. – С. 184–189.
4. Лебедик Л. В. Втілення ідей Антона Макаренка у підготовку магістрів соціальної роботи / Л. В. Лебедик // Науковий журнал Хортицької національної академії. – Серія: Педагогіка. – 2022. – Вип. 1(6). – С. 35–45.
5. Лебедик Л. Использование педагогического наследия А. С. Макаренко в проектировании подготовки магистров педагогики высшей школы / Л. В. Лебедик // Edukacja i ekonomia. Redakcja naukowa prof. dr.hab. Vaino Rajangu, dr. Tadeusz Trocikowski. – Wloclawek – Kaniewo, 2015. – 381 с. – С. 199–208.
6. Лебедик Л. В. Розвиток лідерства в колективі за системою Антона Макаренка / Л. В. Лебедик // Публічне управління та адміністративний менеджмент : сучасні тренди та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Харків: Видавничий центр «Global Scientific Trends», 2021. – 153 с. – С. 112–113.
7. Стрельников В. Ю. А. С. Макаренко – основоположник теорії проектування дидактичних систем / В. Ю. Стрельников // Педагогіка А. С. Макаренка в полікультурному освітньому просторі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 125-й річниці з дня народження А. С. Макаренка. Полтава, 12–14 берез. 2013 р. / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава, 2013. – С. 163–165.
8. Стрельников В. Ю. Внесок видатних полтавських педагогів Антона Макаренка і Григорія Ващенко в теорію педагогічного проектування / В. Ю. Стрельников // Четверті Череванівські наукові читання : зб. наук. ст. за матеріалами Всеукр. наук. конф. (з міжнар. участю) (до 100-річчя з часу створення історико-філологічного факультету в Полтаві), 25–26 жовт. 2018 р. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. – С. 128–136.

9. Стрельніков В. Ю. Розвиток започаткованої А. С. Макаренком теорії проектування дидактичних систем / В. Ю. Стрельніков // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. пр. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – Вип. 12. – 400 с. – С. 300–305.
10. Ярмаченко Н. Д. Педагогическая деятельность и творческое наследие А. С. Макаренко: Кн. для учителя / Н. Д. Ярмаченко. – К. : Рад. шк., 1989. – 191 с.

ЧОМУ СПРИЯТИМЕ ВИЛУЧЕННЯ ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ ІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ: ВЕЛИЧІ УКРАЇНИ ЧИ ЇЇ ЕНШОВАРТОСТІ?

*Моргун В. Ф.
Полтава, Україна*

На попередніх президентських виборах очільники Полтавської області звітували про успіхи і проблеми. В історичних фрагментах своїх промов вони згадали декілька відомих полтавців, серед яких повинні були бути, принаймні три імені, які здобули Полтавщині найвищу світову славу. Згадали одного – видатного інженера Юрія Кондратюка, за траєкторіями якого американці літали на Місяць. А двох українців ...забули – видатного письменника Миколу Гоголя і видатного освітянина, соціального психолога і письменника Антона Макаренка, якого ЮНЕСКО (Париж) на межі другого і третього тисячоліть вшанувала титулом кращого педагога світу, разом із Яном Коменським (Чехія), Джоном Дьюї (США), Георгом Кершенштейнером (Німеччина) та Марією Монтессорі (Італія).

Звірячий напад рашистів на незалежну Україну загострив проблеми декомунізації та дерусифікації всіх аспектів життєдіяльності суспільства [3]. Але зовнішні та внутрішні вороги України сплять і бачать як знищити здобутки народу в усіх проявах. Нещодавно в докторській ученій раді одного з вишів здобувачу наукового ступеня, який чотири рази цитує Макаренка, порадили: або... вилучити всі посилання, або... замінити їх на суцільну критику його досвіду (?!). Українські винищувачі Макаренка, що чіпляють на великого педагога ярлики «тоталітариста, сталініста», не є оригінальними, адже вони переспівують безпідставну критику його російських хулителів – від Н. Крупської, А. Луначарського до Ю. Азарова, який видав нищівного антимакаренківського пасквіля «Не піднятися тобі, старий» [7; 9].

Ціла галузь української науки вилучає російськомовні джерела із бібліографії наукових робіт (?!). Ми що, хочемо перемогти путлера у змаганні по знищенню: він – України, ми – всього російського? Чим тоді укрошизм відрізнятиметься від зарази рашизму? Рашиські загарбники крадуть у нас не тільки собачі будки та унітази, вони крадуть усе. І великих українців – насамперед.

Антон Макаренко, який у свій час прочитав усе з психології та майже все з педагогіки, запровадив систему демократичних форм управління колективами [4-7; 9]. *Демократичне трудове виховання*. Новенькому